

V vrtincu priprav na kronanje

London se mrzlično pripravlja na velike svečanosti ob kronanju kralja Jurija VI.

Ko je prišla nova angleška kraljica Elizabeta prvič v svoj novi dom Buckinghamsko palačo, si je najprej ogledala kuhinjo. Opazila je, da bo v kuhinji vsega premalo v zvezi z velikimi svečanostmi ob kronanju, ko bo treba prirediti celo vrsto velikih banketov. Zato je povabila na posvetovanje svojega pariškega višjega kuharja Legrosa, ki je več tednov pregledoval opremo najmodernejših londonskih kuhinj, dokler ni našel svojega ideala.

Našel ga je v podzemlju slovitega Luigi Grilla v Jermynstreetu. Zdej je v Buckinghamski palači urejena točna kopija Luigijske kuhinje. Podjetna reporterka londonskega »Sunday Referee« Fifi Trebameeva se je brž podvzela in prebrala nedavno ves dan v kuhinji te sloveče restavracije, da bi se na lastne oči prepričala, kako se bo počutil Legros, ko mu bodo v kraljevski palači instalirali to moderno kuhinjsko opremo. Kot gospodinja priznava, da mu zavida. To je kuhinja, ki bi se ob pogledu na njo zasmejala srce vsake gospodinjice. Seveda so pa tudi stroški temu primerni. Oprema bo veljala v našem denarju nad en milijon.

Angleška kraljevska rodbina

V veliki srednji kuhinji je šest štedilnikov. Na eni steni se leskeče pokromena plošča z velikim toplomerom, ob drugih stenah so marmornate mize, nad njimi pa pokromane kovinske police. Nobena stvar v kuhinji ni lesena. Vsi lonci in posode so iz blestečih medij. Moderna kuhinjska veda namreč pravi, da medenina najbolj zdravi toploto. Poleg tega je pa taka posoda tudi zelo lepa. Tu vidimo najrazličnejšo kuhinjsko posodo od najmanjših ponvic do ogromnih loncev in ponev. V tej kuhinji sta tudi dve posodi, ena s toplo, druga pa z ledeno mrzlo vodo, kjer lahko žive posuši. Kadar jih višji kuhar potrebuje, jih kar nalovi z mrežico. Večje ribe imajo spravljene v posebni hladjeni posodi.

Slaščičar ima svojo posebno kuhinjo, kjer je vsa posoda iz porcelana. Zanimivo so hladilnice, ki jih ima kuhinja tri in v vsaki je drugačna temperatura. V prvi spravljajo sočivje, v drugi fino sadje, kakor breskve, marelice in grozdje, na stenah

tretje, najhladnejše, pa više veliki kosi mesa in perutnine. Restavratore Luigi je povedal radovedni novinarici, da je napravil osnutke za svojo kuhinjo sam. Vedel sem, kaj sem hotel in uredil sem si kuhinjo po svojem okusu, je dejal. Legrosa je moja kuhinja zelo zanimala in veselil me, da mu je bila všeč. Zanimala ga je zlasti kurjava in ventilacija. Hotel je vedeti, koliko časa potrebuje voda v kotlu, da zavre in bil je silno navdušen za moje hladilnice.

Ce bo kuhinja v Buckinghamski palači opremljena in urejena kakor v Luigijski restavraciji, bo potreboval Legros 30 kuharjev in 10 pomivalcev. V omarah za posodo bo pripravljeno stalno nad 1.000 krožnikov, 500 skled za sočivje, 500 servisnih posod in 400 kozarcev. Za bankete ob velikih svečanostih kronanja bo torej kuhinja v Buckinghamski palači dobro pripravljena.

Blizajoče se kronanje angleškega kralja se kaže v Londonu različno. Po glavnih ulicah in parkih, koder se bo pomikal slavni mosten sprevod, so se pojavile lepe tribune. V obeh zbornicah se skoraj vsak dan oglašajo poslanci z vprašanji na notranjega ministra, kako bo s preskrbo gostov, kakšne bodo cene itd. Po vsem Londonu popravljajo in tlačkajo ulice, slikajo, pometajo in belijo. Vidi se pa še nekaj posebnega, kar je tudi v zvezi s kronanjem. Na najživahnjejši londonski ulici Piccadilly so videli oni dan ljudje štiri iskrene konje vprežene v krasno kočijo. Ker so se jeli ljudje ustavljati, je nekdo vprašal bližnjega stražnika, kaj to pomeni. Stražnik je povedal, da so to kraljevi konji, ki bodo na dan kronanja vpreženi v kraljevo kočijo, v kateri bosta sedela Jurij VI. in kraljica Elizabeta.

Slavnostna povorka pojde po vsem Londonu, da se bodo lahko ljudje do siteda nagledali svojega novega vladarja. Kralj se bo seveda peljal po stari tradiciji v zlati kočiji na visokih kolesih. In tu je nastala ovira. Konji, ki bodo peljali kralja in kraljico, namreč niso vajeni hrusa in trusa velikega mesta, zlasti pa ne klicev in metanja klobukov v zrak ali mahanja z robci in zastavicami. Zato je kraljevi kočiji sklenil privaditi jih počasi na vse to. Vozi se z njimi kadar je najživahnjejši promet po mestu. Poleg tega si je pa izmislil še nekaj. Če bi pogledal popoldne ali proti večeru v to ali ono zakotno ulico blizu kraljevih staj, bi videl špalir pometačev, stražnikov, soferjev in drugih mestnih uslužbencev, ki divje mabajo z metlinami, robci, z zastavicami in klobuki ter kličejo na ves glas slavo kraljevemu kočijažu. Le-ta pa sedi dostojanstveno na kozlu in poganja kraljeve konje med to pisano množico.

Ne smeje se, kronanje angleškega kralja ni nobena šala in kočijaž, ki bo vozil svojega kralja in kraljico, bo gotovo vesel, ko ju pripelje neposredovano do vrat Buckinghamske palače. Lahko si mislimo, kaj bi bilo, če bi se mu konji med potjo splašali ali če bi se zgodilo kaj drugega, kar bi motilo svečanosti. Ni pa izključeno, da bi nastala iz tega nova tradicija in vsak bodoči kralj bi moral stopiti k prestolu v Westminsterki opatiji naravnost iz razbite kočije. Taki so pač Angleži.

Nastal je celo spor glede kraljeve spalne obleke in postelje. Kje neki bi se mogel nastati tak spor razen v konservativni Angliji? Earl of Aucaster ima namreč tradicionalno pravico za svojo službo pri kronanju uveljavljati svoje pravice do 40

jadrov zameta s posteljo, kjer je spal kralj v noči pred kronanjem, do čipkaste odeje in rjuh, ki so pokrivalo kraljevo posteljo in do spalne obleke, v kateri je kralj prespal noč pred kronanjem. Skromi 600 let so se angleški kralji vedno sprizgajali s to pravico, toda Jurij VI. se ne strinja s tem in pravi, da ne da odeje in rjuh, niti svoje pižame. Iz tega se je razvil spor, ki se je zdel angleškim peerom, pomnikom na stare tradicije, tako važen, da so ga odstopili vrhovnemu sodnemu dvoru. Le-ta je pa izjavil, da ni pristojen odločati o tem, češ, da je stvar kralja samega, da se drži starih tradicij.

Tako je prišel kralj Jurij VI. v hudo zadrego. Zdej mora odločiti v sporu proti sebi samemu ali pa bo ostal pri svojem sklepu in ne bo kročil stvari, do katerih ima tradicionalno pravico earl of Aucaster. Če stori to, se ne bo mogel izogniti očitku, da podcenjuje stare tradicije in svete pravice angleškega plemstva.

824 milijonarjev v Angliji

Čeprav denar še ni vse in čeprav navadno ne prinese človeku sreče, imajo vendar bogati ljudje prijetno življenje, seveda če znajo živeti in če preveč ne skoparijo. Pojem bogastva je zelo različen in to, kar se zdi enemu mnogo, pomeni drugemu malo.

824 milijonarjev imamo tudi pri nas. Čeprav so zelo redki. Močno so se baje razmnožili v Beogradu. Toda naših milijonarjev bi ne mogli primerjati z angleškimi, ki imajo milijone v funtih.

V Angliji so našli zdaj 824 milijonarjev, in sicer na podlagi davčnih prijav iz lanskega leta. To so milijonarji v Angliji, ra škotakem in v severni Irski. Samo na obrehtih ima vsak teh bogatašev letno nad 30.000 funtov šterlingov dohodkov. Od predlanskega leta se je število milijonarjev v Angliji pomnožilo za 43. Lani je imelo 69 angleških milijonarjev nad 100.000 funtov šterlingov letnih dohodkov, seveda ne skupaj, temveč vsak toliko.

D'Annunzio in Čičerin

Romantične vesti dobro znanega kova so se razširile iz generalnega tajništva italijanske fašistične stranke, kamor je puščavnik z Gardskega jezera Gabriele d'Annunzio sporočil, da si hoče končati življenje s sredstvi, ki bi jim lahko mirno rekli običajna fantastična mešanica antičnih in iz dnevnih policijske kronike vzeti sredstev. D'Annunzio pravi, da hoče leči v kad in razkroji svoje telo a kislino, ki jo bo sam sestavil. Samo sredstva so se močno izpremenila in sicer ne v pesnikovo korist, odkar je presenečala svet s svojimi originalnimi idejami, nemoralnostjo in vojaškimi junaštvimi, med katere spada zlasti ono na Reki. Na Gardskem jezeru živi zasluženo v blagostanju, iz katerega se je oglašil zadnjič z zanimivo v francoski pisano knjigo. Drugeče se pa oglašja samo z vestmi, kakor je ta o nameravanem samomoru.

D'Annunzijevo gost je bil pred leti tudi Čičerin, prvi sovjetski diplomat, ki je vzbujal na ženevski konferenci občudovanje s svojim nastopom in svojimi sposobnostmi. Čičerin je posetil leta 1921 d'Annunzija, ki se je čutil razočaranega, da so se morale njegove politične koncepte umakniti zdravi pameti. Poset je imel čisto politično ozadje. Čičerin je smatral za potrebno pozdraviti »regenta iz Carnarac, kot prvega, ki je priznal Sovjetsko Rusijo na zapadu. D'Annunzio je bil posebno vesel, da je lahko pripovedoval gostu o vlogi, ki jo je pripisoval glasu v svoji ustavi. Čičerin si je ogledal vilo, videl je sobo smrti in druge posebnosti in pozneje je v Moskvi pravil, da je bila d'Annunzijeva reška politična konceptija zmagovita, dokler... naprej pa ni povedal.

LAHKO SI POMAGA

— Oni: Ljubim te blazno.
— Ona: Oženi se z menoj, pa me boš lahko ljubil pametno.

Japonski pregovori

Navadno je najbolj pokvarjen tisti človek, ki pozna najbližjo pot k oltarju. — Če ukrade človek zlato, ga vtaknejo v zapor, če pa ukrade deželo, ga posade na prestol. — Nikoli ne zaupaj ženi, čeprav ti je rodila sedem otrok. — Ena jed brez riža pokvari domačo srce za teden dni. — Raje si napravi staro obleko, kakor da oblečeš bogato obleko kot gošča. — Človek, ki ga je pičila kača, se boji tudi koščka vrvi. — Veter in dežev cvet ne moreta biti nikoli dobra prijatelja. — Pri prvem kozarcu pije človek vino, tri drugem pije vino, pri tretjem pa pije vino človeka. (Pri nekaterih ljudih je treba vzeti litre namestu kozarce). — Hladen čaj in hladen riž sta znošna, hladna beseda in hladni pogledi so pa neznosni. — Mlada žena bodi samo senca in odmev v svojem domu. — Pahljača ne more razpršiti megle. — Samo topla beseda lahko segreje tri zimske mesece. — Obrni se proč, če se ti dekle v čajarni nasmehne. — Z besedami se riž nikoli ne skuha. — Jezik žene je dolg samo tri palce, pa lahko ubije deset čevljev visokega moža. — Edini otrok, ki je res pošten svojim staršem, je vražji sin. — Velik je tisti, ki ne izgubi ljubezni svojih otroških let. — Vse omožene žene niso zakonske žene. — Človeško srce in jesensko nebo sta enako nestanovitna. — Človek lahko vidi nebo skozi sivinkino uho. — Daj dober meč borcu, lepi ženi pa barvila in puder. — Kadar lete divje gosti proti jugu in v vane prva trta, obleci drugo obleko.

Radioprogram

Nedelja, 26. marca.
8: Vesel pomladni pozdrav (plošče). — 8.30: Telovadba: a. za dame, b. za gospode (g. prof. M. Dobovšek). — 9: Čas, poročila, spored. — 9.15: Prens postnih pesmi iz zavodov sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano. — 9.45: Verski govor: Smrt in sodba (g. Fr. S. Finžgar). — 10: Prens cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice. — 11.15: Iz daljnih dežel (plošče). — 11.30: Otroška ura: Jurček in Jerica na potovanju (zvočna slika). — 12: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Koncert komorne tria (gg. Fr. Vlachi — klarinet I. J. Umek — klarinet II. G. Loparnik — fagot). — 16: Pregled jugoslov. zavarovalstva (go. spod Ivan Martelanc). — 16.20: Našim deželanom (radijski orkester). — 17: Kmetijska ura: Pomnoževanje rastlin s podtaknjenci (g. Josip Strekelj). — 17.20: Našim deželanom (radijski orkester). — 18.00: Koncert kvarteta rogov (gg. Hafner, Dolinar, Ušak, Moravec). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Muzej kneza Pavla (dr. Milan Kašalnj). — 19.50: Slovenska ura. — 20.30: Koncert malih harmonikarjev pod vodstvom g. prof. Pavla Randigaja. — 21.15: Orkester mandolin (plošče). — 21.30: Operna glasba (radijski orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Operna glasba (radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 27. marca.

12.00: Baletna glasba (plošče). — 12.45: Čas, vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Pisan drobšč (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Zdravniška ura: Higijena obleke (g. dr. Anton Brezeli). — 18.20: Stare češke narodne pesmi (plošče). — 18.30: Slovenska narodna pesem (g. Fr. Marolt). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Filozofija Božidarja Kneževića — ob obletnici njegovega rojstva (dr. Ksenija Atanasijević). — 19.50: Zanimivosti. — 20: Rezervirano za prenos. — 21.15: I. ura moderne francoske klavirske glasbe. Predava in izvaja na klavirju g. prof. L. M. Škerjanc. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Pesmi za kratke čas (Ježek in Jožek). — Konec ob 23. uri.

Torek, 28. marca.

11: Solska ura: Na Holandskem v deželi vrtov in mlinov na veler — vtisi s polovarnja (ga. Milena Vrčnova). — 12: Cvetke in pomlad (plošče). — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Glasbene suite (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Koncert radijskega orkestra. — 18.40: Preporod grške omike po Arabeh (g. Fr. Tersegaj). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Umetna obrt v Jugoslaviji (V. Tkalič) iz Zagreba. — 19.50: Zahvalni zvočni tednik. — 20: IV. skladateljska ura: dr. Gojmir Krek. Sodelujejo ga: Pavla Lovsetova, g. prof. M. Lipovšek, zbor »Sloga« in predavatelj g. dr. A. Dolinar. — 21.15: Narodne pesmi (plošče). — 21.30: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Pesmi iz severa in juga (radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

SKOTSKA

Škot Mac Gregor pride v elegantno restavracijo, ustavi plačilnega in mu da napitnino.
— To je za vas, gospod plačilni.
— Hvala, gospod. Katere mizo vam smem rezervirati?
— Bas nasprotno, — odgovori Mac Gregor. — Čež uredi ure se vrnem z damo in recite ji, da zelo obžalujete, da so pa vse mize že zasedene.

Georges Ohnet:

ZADNJA LJUBEZEN

Roman

— Kaj sva prišla že tako daleč, — je dejala trpko, — da se vam zdi življenje z menoj tako težko, da se ga hočete odkrižati? Kaj sem storila, da sem zaslužila tako kazen? Kako mi hočete pojasniti svoj sklep? Kaj zaradi prepovedane ljubezni se hočete izneveriti vsem svojim dolžnostim? Zaradi ženske se hočete ustrčiti? Vi z vašim imenom, z vašo preteklostjo, polno slave in sijaja, se hočete ponižati do tako sramotnega konca?

— Mina, — je zamrmral Armand zamolklo.
— Ali imate morda druge razloge, da mi pojasnite svoj korak? Jaz jih ne poznam, upam pa, da sem v vprašanjih časti prav tako dober sodnik kakor vi.

V nji je izpregovoril ponos rodu Schwarzburov. Armand ni mogel prenesti ognja njenega pogleda. Sedel je molče in sklonjen kakor po težkim bremenom in čakal. Mino je dražil njegov molk, ker je videla v njem trdovraten odpor. Zato je nadaljevala:

— Doim sem jaz trpela in potrpežljivo prena-

šala svoje gorje, ste bili vi preslabi in če rabim to besedo, vam samo priznašam. Vi ste torej tisti krivec, ki noče nositi kazni, čeprav ni tako kruta kakor moje muke. Pri tem pa menda pozabljate, da sem vaša žrtev.

Armand jo je gledal in kar ni se ji mogel dovolj načuditi.

— Zdej je pa čas, da prenehajo ti obziri, zdej je treba pojasniti vse dvomnosti. Doslej sem vam dajala miloščno svojega sočutja. Hlinila sem brezbriznost, da bi ne ranila vašega ponosa, da bi ne dražila vaše vesti. Ker vas pa vidim zdej brez ponosa, ker sem spoznala, da vaša vest ni tako občutljiva, ne uvidim, zakaj bi morala še zatiskati oči. Vedeti morava končno, kako bova uredila svoje razmerje in na kaj se lahko zanašava — vi na mojo bistrovidnost, jaz na vašo poštenost. Vedite torej, dragi Armand, da mi je znano vse, kar se je zgodilo med nami in Lucio. Brez Lucie vednosti sem prisostvovala vašemu zadnjemu razgovoru. Slišala sem vse vaše besede in v sporazumu z menoj je Lucie odpoštovala. Šlo je za rešitev časti vseh nas. In v tem smo si bili vsi edini. Sklenili smo med seboj tiho pogodbo. Lucie ji je ostala zvesta, ona je odpoštovala in storila vse, da bi si jo izbrislji iz spomina. Meni savi je bilo žal izgube ljubezni in umičnega zapuščanja. Prenašala sem tegobe samotarskega življenja, ki ste ga hoteli živeti.

Vsemu temu sem se uklonila, da bi vas potolažila in omilila vaše gorje. Imam zadoščenje, da

sem storila zvesto in udano vse, kar sem mogla. Zadoščalo bi bilo samo, da bi bili potrpežljivi in udani v svojo usodo. Ali pa naj bo potrpežljivost to, da človek dva meseca ne prenese te preizkušnje? Ali je to udanost v usodo, če se ji upira in jo hoče ublažiti? In kakšna obzirnost in rahlostnost naj bo to, če hoče nakopati gorje tistim, ki so okrog njega in ki ga ljubijo?

Armand je na vsa ta vprašanja molčal in bil je tako skrušen, da se je Mimi v dno duše zasmilil. Mar ni imel v sebi dovolj moči, da bi se dvignil pod teko njenih oči? Ka je bil tako trdno sklenil končati si življenje, da ga ni moglo nič odvrniti od tega koraka? Opazovala ga je. Sedel je nepremično in povešal oči kakor da spi. Stopila je k njemu in ga prijala za ramo, rekoč:

— Armand, vi mi ne odgovarjate? Saj ste vendar slišali moje besede. Mar mi nimate kaj odgovoriti?

Počasi je odskinal z glavo.

— Torej nočete govoriti z menoj? — je vprašala Mina vsa v strahu. — Kaj ste sklenili o teh vaših vprašanjih sploh ne govoriti? Ali pa ste nemovalni, da sem bila prestra? Če je tako, mi oprostite in ne bodite tako nedostopni. Te ure so odločilne. Gre za vse našino življenje. Če se mi ne poudelji prepričati vas, kaj morem pričakovati, da se bo zgodilo z menoj? Ne bom vedno prisotna, da bi vam izrgala samokres iz roka. Lahko boste našli sredstvo, da se ubijete. Kaj pa jaz? V imenu ljubezni, ki jo čutim do vas, ki ste jo

čutili do mene, vas prosim, odgovorite mi! Če molčite v tem trenutku, je jasno, da je vsaka beseda odveč. Premislite, Armand. Ne obojajte sebe na smrt, v tem hipu obojate mene. Sami dobro veste, da vas ne bom preživela. O, nikar me ne silite pretipati strašne muke ob pogledu na vaše truplo. Vsa se tresem pri misli, da bi tekla vaša kri, da bi bilo vaše telo prestreljeno, da bi se vaše oči zaprle in nikoli več ne odprle, da bi me pogledale. Kaj sem storila, da ravnam tako kruto z menoj? Mar mi hočete zadati ta udarec zato, ker vas ljubim? Saj niste hudobni, sočutje bi imeli tudi s trpečim bližnjim. A vaše srce naj bi se ne omeščalo ob trpljenje vaše žene? Odgovorite mi vsaj, pogledjte me, dvignite oči, dokažite mi, da vas smrt še ni objela. Govorite z menoj vsaj četrt ure. To vas ne bo prav nič rezalo, jaz vam bom pa globoko hvaležna, da ste oslišali mojo prošnjo. Za te kratke trenutke vašega usmiljenja hočem pozabiti na premnoge dneve in noči, kd sem jih preživela v solzah in ihtenju.

Padla je pred njim na kolena, objela njegove noge in jih privila k sebi. Hotela ga je rešiti, krtovala bi bila vse na svetu, samo da bi ga rešila. Sklonjena nad njim je naenkrat opazila, kako mu teko solze po licu.

— O, ti jočeš! — je vskliknila, — torej lahko upam!

Prijela ga je za roke, objela njegovo glavo in ga prisilila, da jo je pogledal. In nadaljevala je vna v ognju:

Drežnje Josip Zupantič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inšerati del lista Oton Christof. — Val v Ljubljani.